

Esipuhe

Finnvera Oyj ja Suomen Yrittäjät tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valta-kunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Pk-yritysbarometri perustuu runsaan 3000 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Syksyn 2004 alueellisessa raportissa tarkastellaan alueen pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa sekä sukupolvenvaihdoksia. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät myös tästä raportista.

Helsingissä 20.10.2004

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Pohjois-Savon ja koko maan yritykset.....	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19
Finnveran yhteystiedot	
Suomen Yrittäjien yhteystiedot	

TIIVISTELMÄ

Pohjois-Savossa ja koko maassa pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana. Pohjois-Savossa toimivista pk-yrityksistä neljä kymmenestä ennakoi suhdannenäkymien paranevan ja kolme prosenttia heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan ovat alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät hieman paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Kevään tilanteeseen verrattuna ovat Pohjois-Savossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana parantuneet ja suhdannenäkymät ovat myös paremmat kuin keväällä 2003. Koko maassa pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat lähimmän vuoden aikana hieman paremmat kuin keväällä.

Koko maan ja Pohjois-Savon pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Tuotekehityspanostusten ja vakavaraisuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Viennin ja tuonnin arvon osalta ovat alueen suhdannenäkymät puolestaan heikommät kuin koko maan pk-yrityksillä. Pohjois-Savossa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana ja henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat alueella paremmat kuin keskimäärin koko maassa. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pohjois-Savossa lähes samalla tasolla kuin keväällä 2004.

Pohjois-Savossa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat yleinen suhdannetilanne/maailmantilanne, kireä kilpailutilanne sekä resurssitekiöistä ammattitaitoisen työvoiman saatavuus. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 5 prosentilla Pohjois-Savon pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 1 prosentilla ja rahoituksen hinta sekä vakuuksien puute kahdella prosentilla alueen pk-yrityksistä. Pohjois-Savossa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen lähes yhtä suureksi kehittämisen esteeksi kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Koko maassa pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 11,5 prosenttia ja Pohjois-Savossa 12,2 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten alueen pk-yritykset aikovat investoida koneisiin ja laitteisiin sekä mainontaan ja markkinointiin. Pohjois-Savossa pk-yritykset aikovat investoida hieman enemmän koneisiin ja laitteisiin kuin pk-yritykset koko maassa.

Ulkoista rahoitusta on Pohjois-Savossa 54 prosentilla ja koko maassa 53 prosentilla pk-yrityksistä. Keväällä 2004 ulkoista rahoitusta oli 72 prosentilla alueen ja 57 prosentilla koko maan pk-yrityksistä. Viimeisen 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut joka neljäs Pohjois-Savossa toimiva pk-yritys ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa joka viides. Niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on ulkoista rahoitusta, on 78 prosentilla pankkiluottoja ja 22 prosentilla Finnveran lainoja tai takauksia.

Pohjois-Savossa 6 prosenttia pk-yrityksistä ennakoi asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntyvän ja 7 prosenttia vähenevän seuraavan vuoden aikana. Nyt pienempi osuus alueen pk-yrityksistä odottaa maksuhäiriöiden lisääntyvän (saldoluku -1%) kuin viime keväänä (saldoluku +5%).

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta elokuuta 2004.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3320 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 27.7.-27.8.2004. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Pohjois-Savon osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä johtaja Risto Suominen ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).
- 2) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9% \Rightarrow saldoluku = + 30%

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

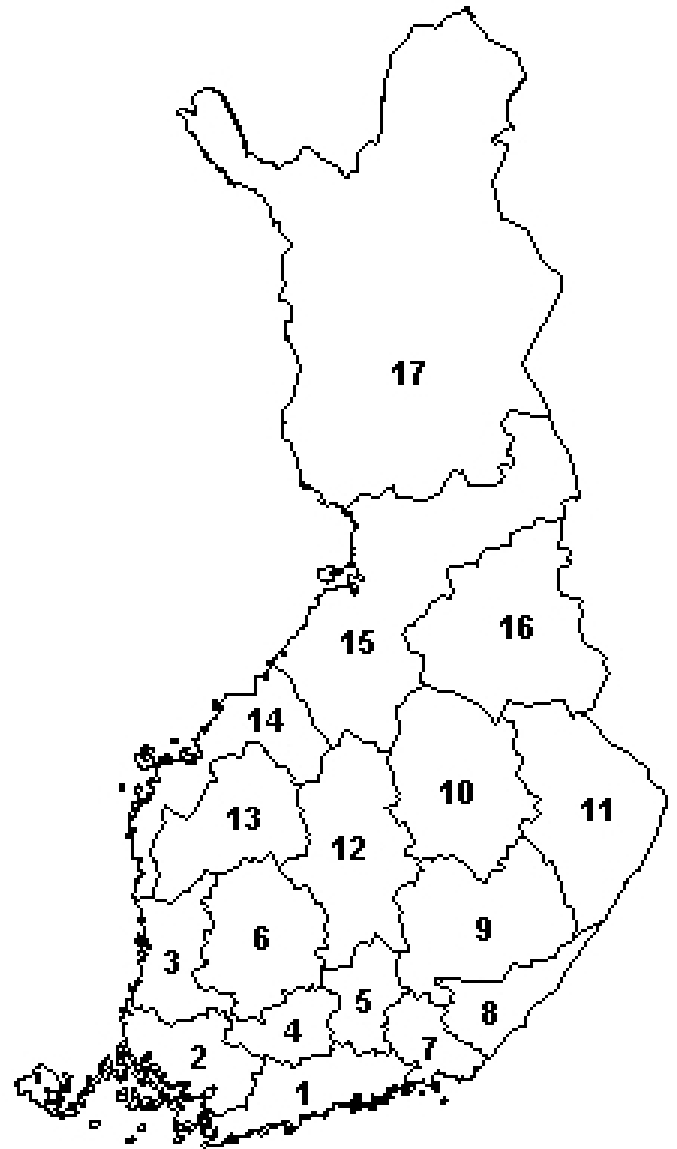
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 2/2004
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	POHJOIS-SAVO	203	100%
POHJOIS-SAVO	Ylä-Savo	39	19%
	Kuopio	41	20%
	Koillis-Savo	39	19%
	Varkaus	44	22%
	Sisä-Savo	40	20%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	38	19%
	Rakentaminen (TOL: 45)	27	13%
	Kauppa (TOL: 50-52)	57	28%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	81	40%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	115	57%
	5 - 9 henkilöä	44	22%
	10 - 19 henkilöä	27	13%
	20 - 49 henkilöä	14	7%
	50 + henkilöä	3	1%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2003	Alle 0,20 milj. euroa	55	27%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	35	17%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	43	21%
	1,50 + milj. euroa	29	14%
	Ei vastausta	41	20%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	11	5%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	103	51%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	73	36%
	Ei kasvutavoitteita	15	7%
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	0%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	177	87%
	Kyllä	26	13%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	137	67%
	1996 - 2000	37	18%
	2001 - 2004	29	14%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	148	73%
	Palkattu toimitusjohtaja	34	17%
	Muut	21	10%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

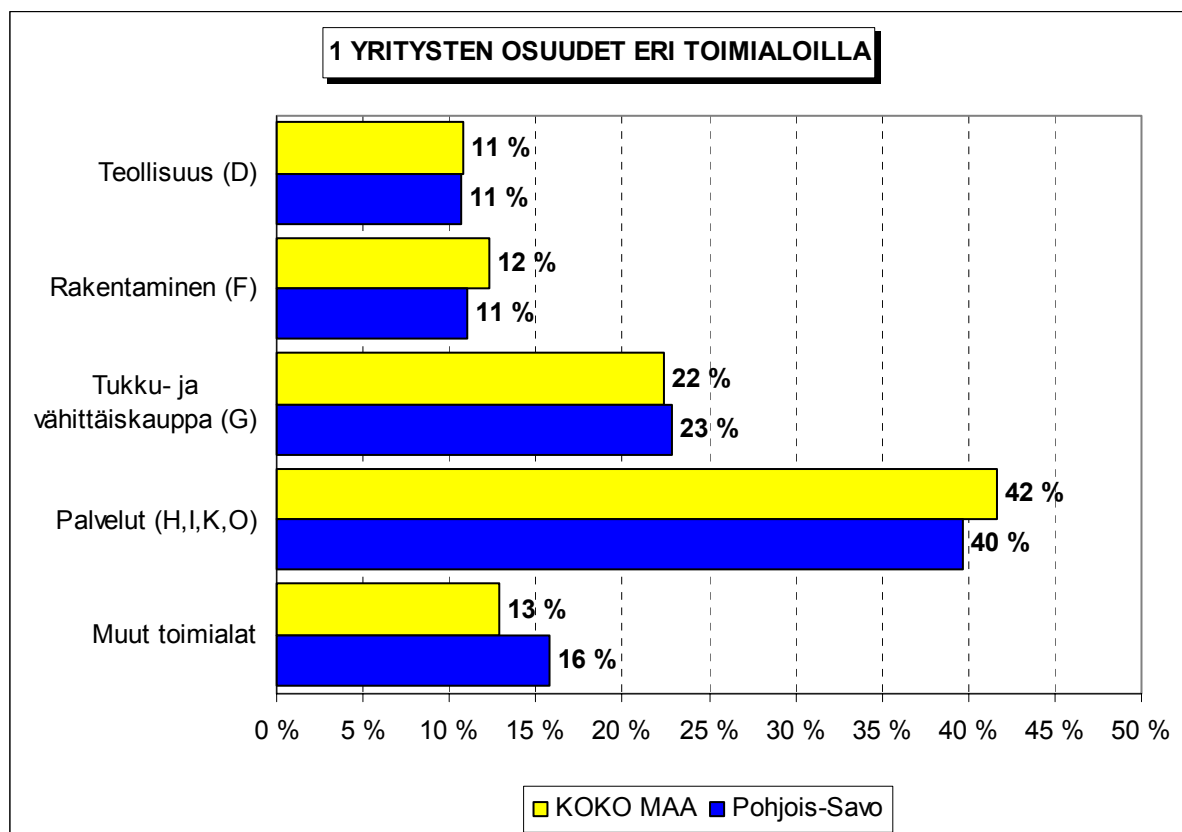

Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Pohjois-Savon ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2002 noin 226600 yritystä. Näistä yrityksistä 9500¹ toimi Pohjois-Savossa. Pohjois-Savossa on palvelualojen yrityksiä suhteellisesti vähemmän kuin koko maassa keskimäärin. Teollisuudessa, rakennusalalla ja tukku- ja vähittäiskaupan alalla toimivien yritysten suhteelliset osuudet ovat Pohjois-Savossa lähellä koko maan yritysjakautumaa.

Toimialan nimen jäljessä on suluisissa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialakoodi.

¹ Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

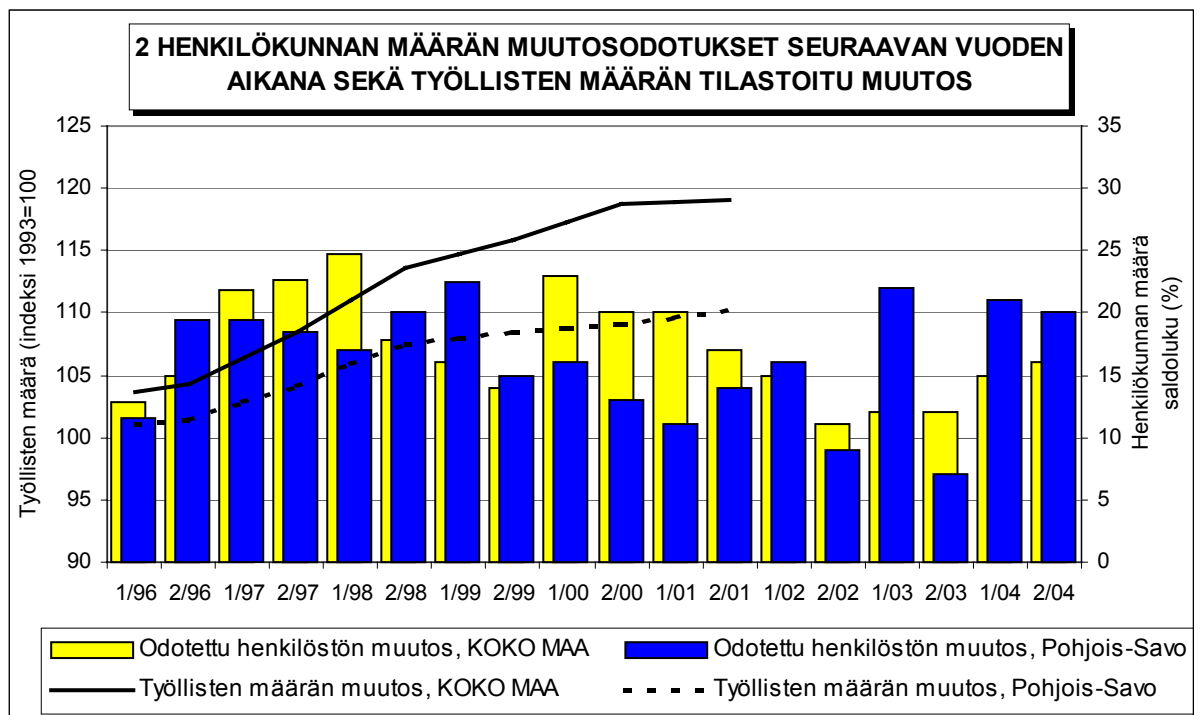
Pohjois-Savossa olevissa yritysten toimipaikoissa työskenteli vuonna 2001 noin 45700 henkilöä². Työttömyysaste oli talvella 2004 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2003) mukaan koko maassa 8,2 % ja Pohjois-Savossa 8,7 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	21	74	5	16
Pohjois-Savo	22	76	2	20

Pohjois-Savossa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana ja henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat alueella paremmat kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pohjois-Savossa ja koko maassa nyt lähes samalla tasolla kuin keväällä 2004.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Pohjois-Savon työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Pohjois-Savon pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2001.

² Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldoluviut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldoluviut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

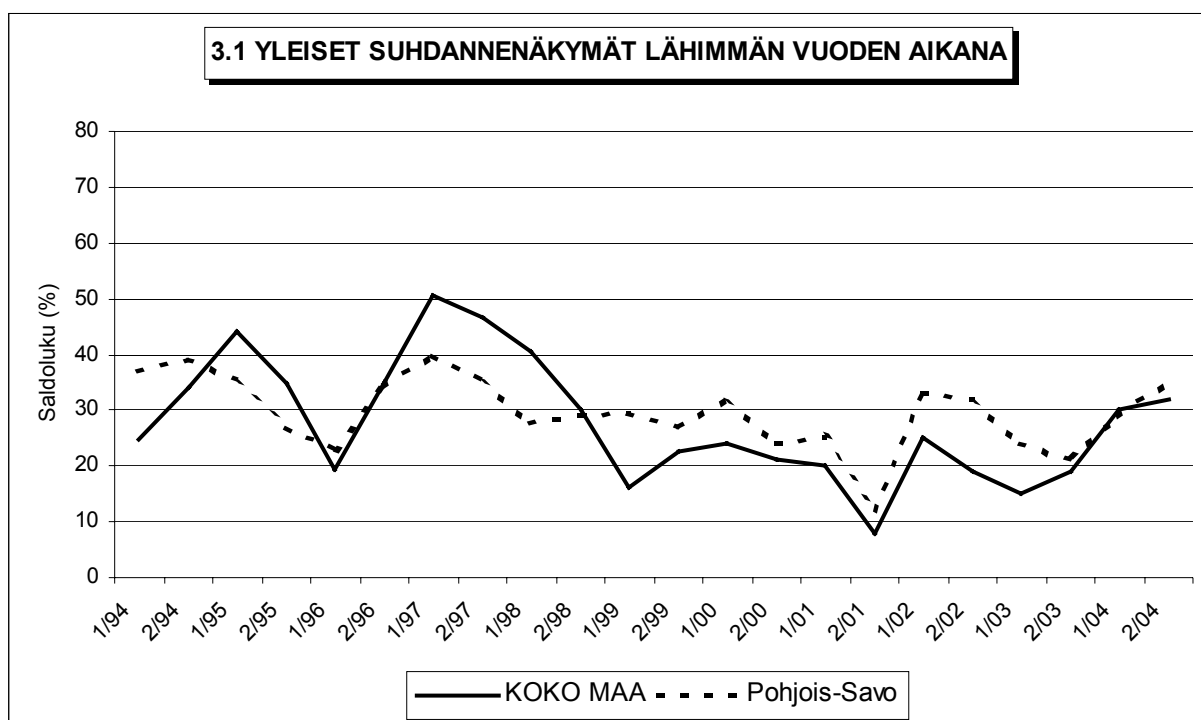
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee %	Pysyy ennallaan %	Huononee %	Saldoluku %
KOKO MAA	39	54	7	32
Pohjois-Savo	39	58	3	36

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden oman yrityksen kannalta paranevan lähimmän vuoden aikana Pohjois-Savossa ja koko maassa. Pohjois-Savossa toimivista pk-yrityksistä neljä kymmenestä ennakoivat suhdannenäkymien paranevan ja kolme prosenttia heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan ovat alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät hieman paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Kevään tilanteeseen verrattuna ovat Pohjois-Savossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana parantuneet ja suhdannenäkymät ovat myös paremmat kuin keväällä 2003. Koko maassa ovat pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana paremmat kuin edellisen kyselyn aikaan.

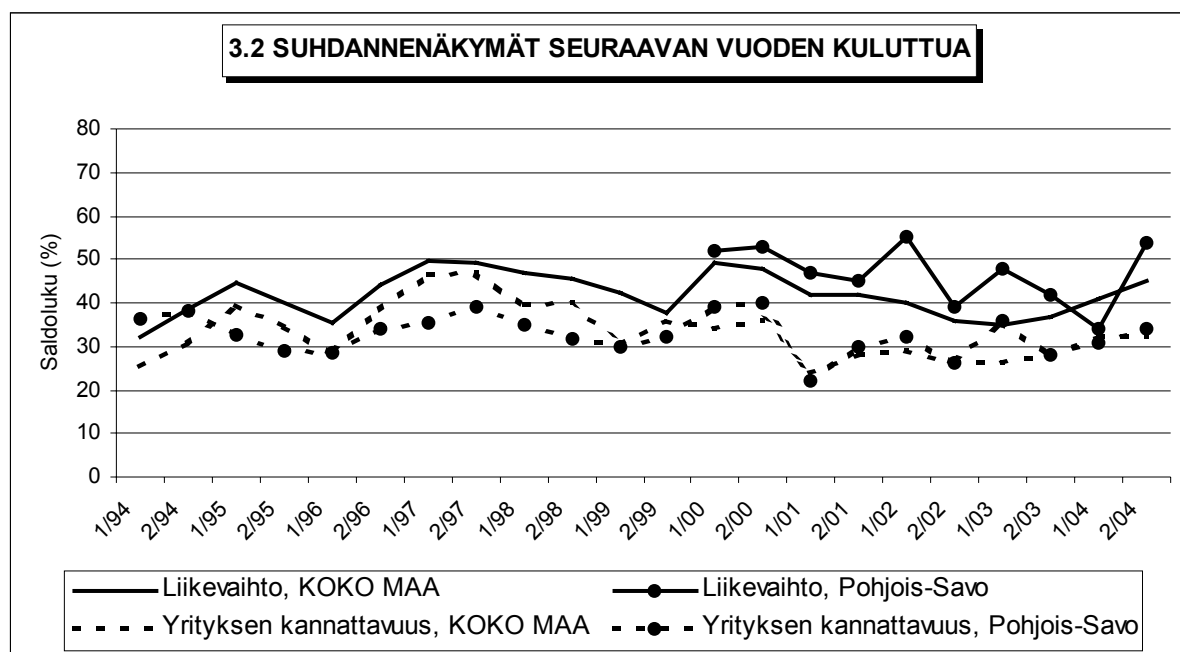
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehityspanostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus
KOKO MAA								
Suurempi	53	23	22	11	11	41	41	39
Yhtä suuri	38	68	75	88	88	52	51	57
Pienempi	9	10	3	1	1	7	9	4
Saldoluku (%)	44	13	19	10	10	34	32	35
Pohjois-Savo								
Suurempi	51	27	24	5	7	38	43	43
Yhtä suuri	43	61	76	95	93	56	47	55
Pienempi	6	12	0	0	1	6	10	3
Saldoluku (%)	45	15	24	5	6	32	33	40

Koko maan ja Pohjois-Savon pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Tuotekehityspanostusten ja vakavaraisuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Viennin ja tuonnin arvon osalta ovat alueen suhdannenäkymät puolestaan heikommät kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon suhdannenäkymät ovat Pohjois-Savossa nyt paremmat kuin keväällä 2004. Myös yrityksen kannattavuuden osalta ovat Pohjois-Savossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät nyt hieman paremmat kuin viime keväänä.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluutvat jaksoilta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluutvat jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

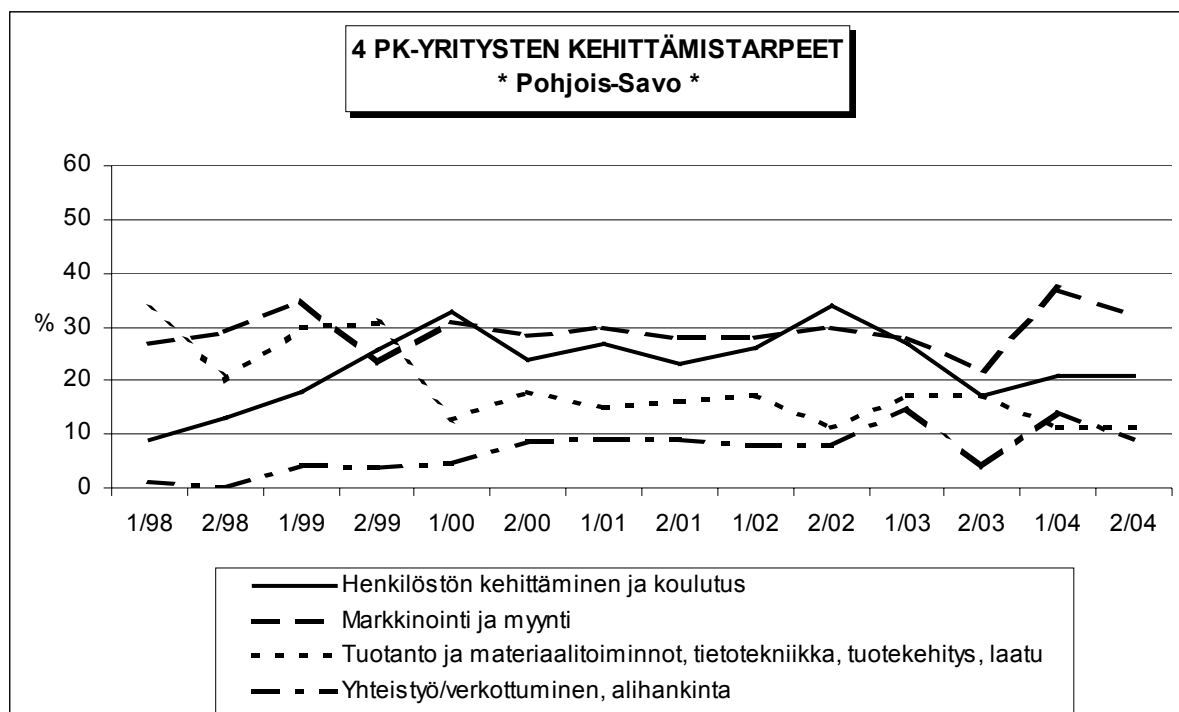
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Pohjois-Savo %
Johtaminen	4	2
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	19	21
Markkinointi ja myynti	33	32
Vienti ja kansainvälistyminen	3	4
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	4	4
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	13	11
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	13	9
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	2
Muu	1	1
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	9	14

Pohjois-Savon pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä, seuraavaksi eniten alueen pk-yrityksillä on kehittämistarvetta henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Koko maan pk-yritysten kehittämistarpeisiin verrattuna ovat alueen pk-yritysten kehittämistarpeet hyvin samankaltaisia.

Kevään 2004 tilanteeseen verrattuna on markkinoinnin ja myynnin sekä yhteistyön/verkottumisen ja alihankinnan kehittämistarve vähentynyt Pohjois-Savossa.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

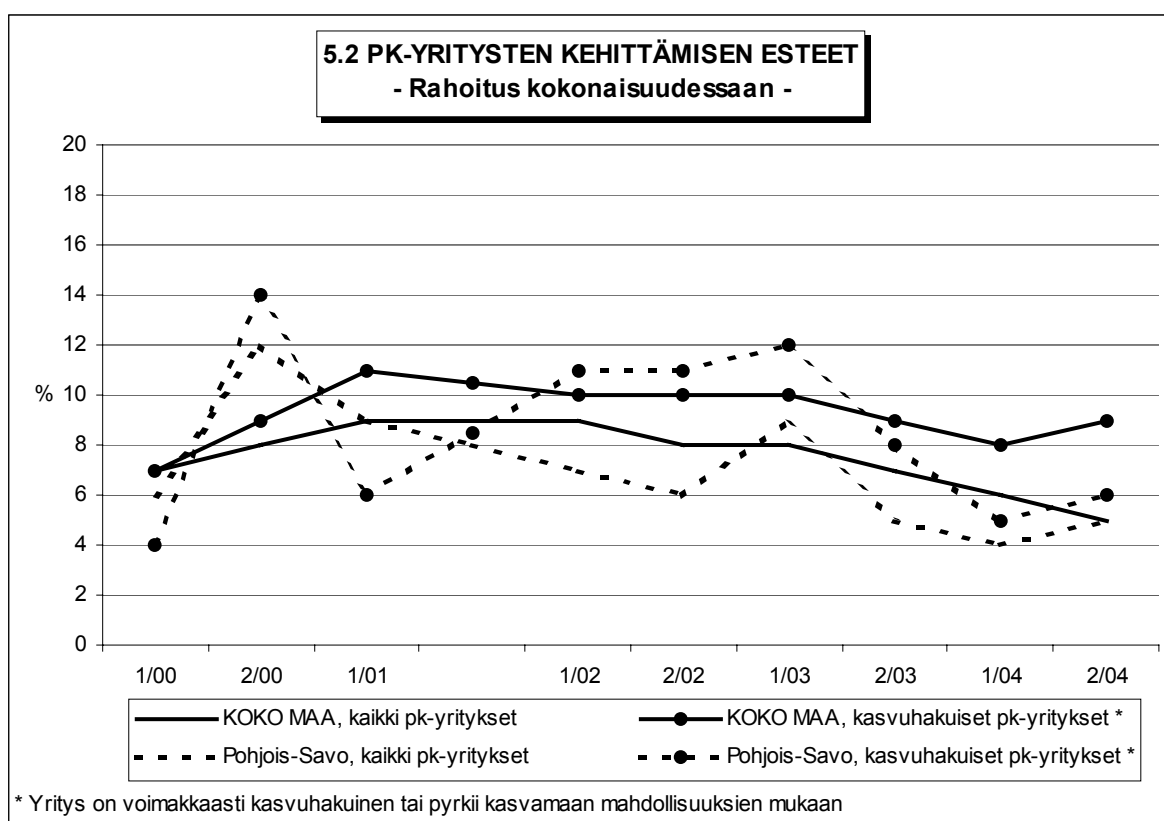
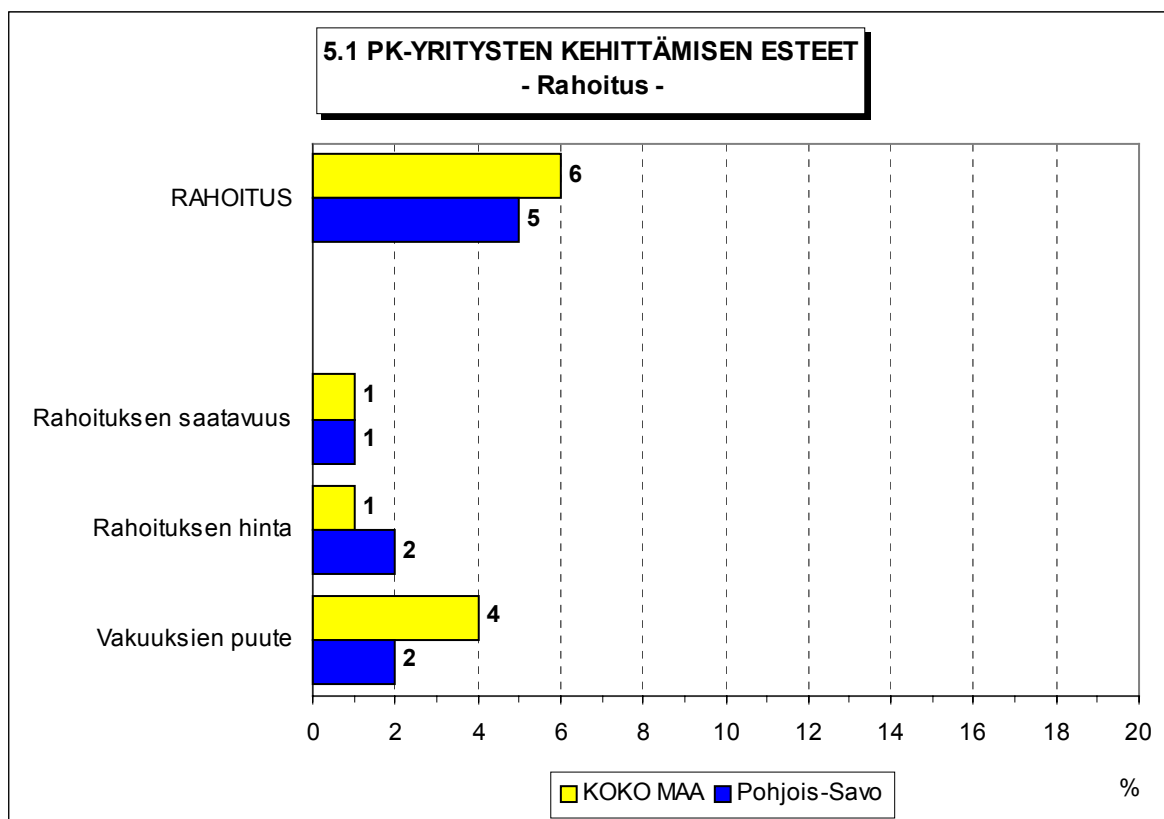
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Pohjois-Savo
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	2
byrokratia	2	1
työlainsäädäntö	1	0
työehtosopimukset	0	0
muu sääntely	1	0
KUSTANNUSTASO	11	11
verotus	3	2
palkkataso	2	3
työn sivukulut	5	4
muut tuotantokustannukset	2	3
KILPAILUTILANNE	24	24
kireä kilpailutilanne	17	16
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	1
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	0	0
markkinoita vääristävät tuet	0	2
harmaa talous, konkurssit jne.	1	3
kysynnän riittämättömyys	3	3
RAHOITUS	6	5
rahoituksen saatavuus	1	1
rahoituksen hinta	1	2
vakuuksien puute	4	2
RESURSSITEKIJÄT	16	17
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	9	12
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	0	1
toimitilat	1	1
koneet ja laitteet	0	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	6	3
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	21	25
MUUT TEKIJÄT	5	3
EI OSAA SANOA	12	13

Pohjois-Savossa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat yleinen suhdannetilanne/ maailmantilanne, kireä kilpailutilanne sekä resurssitekijöistä ammattitaitoisen työvoiman saatavuus.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 5 prosentilla Pohjois-Savon pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä prosentilla, rahoituksen hinta ja vakuuksien puute kahdella prosentilla alueen pk-yrityksistä. Pohjois-Savossa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen lähes yhtä suureksi kehittämisen esteeksi kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Pohjois-Savossa toimivat kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitävät rahoitusta lähes samankaltaisena kehittämisen esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

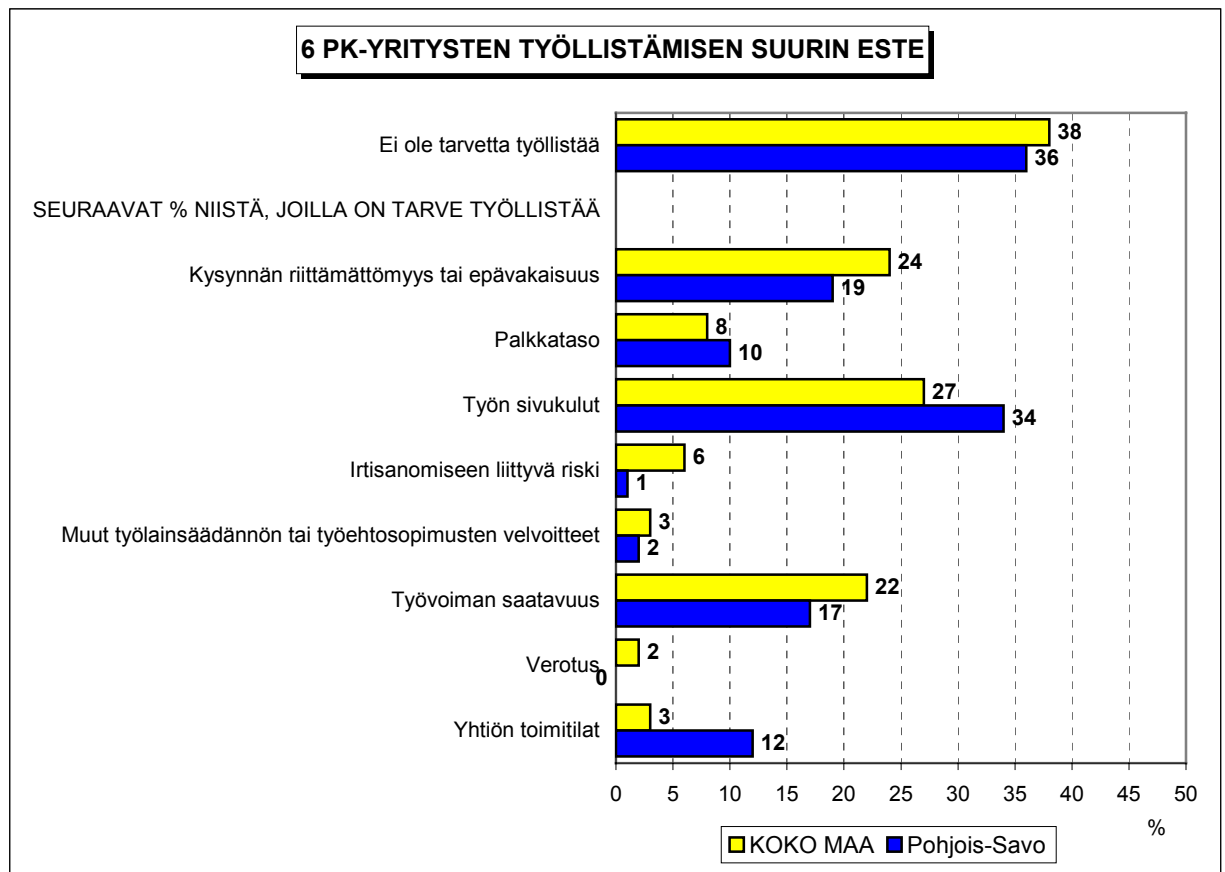
Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Pohjois-Savo %
Ei ole tarvetta työllistää	38	36
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	24	19
Palkkataso	8	10
Työn sivukulut	27	34
Irtisanomiseen liittyvä riski	6	1
Muut työlainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet kuin	3	2
Työvoiman saatavuus	22	17
Verotus	2	0
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	3	12
Jokin muu	3	4

Pohjois-Savon pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työn sivukulut, kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus ja työvoiman saatavuus. Alueella toimivat pk-yritykset pitävät koko maan pk-yrityksiä useammin työn sivukuluja ja yhtiön toimitiloja työllistämisen esteenä. Muualla maassa palkkatasoa, irtisanomiseen liittyvää riskiä, kysynnän riittämättömyyttä tai epävakaisuutta sekä työvoiman saatavuutta pidetään suurempina esteinä työllistämiseksi kuin Pohjois-Savossa. Neljällä kymmenestä koko maan ja noin joka kolmannella (36%) Pohjois-Savon pk-yrityksellä ei ole tarvetta työllistää.

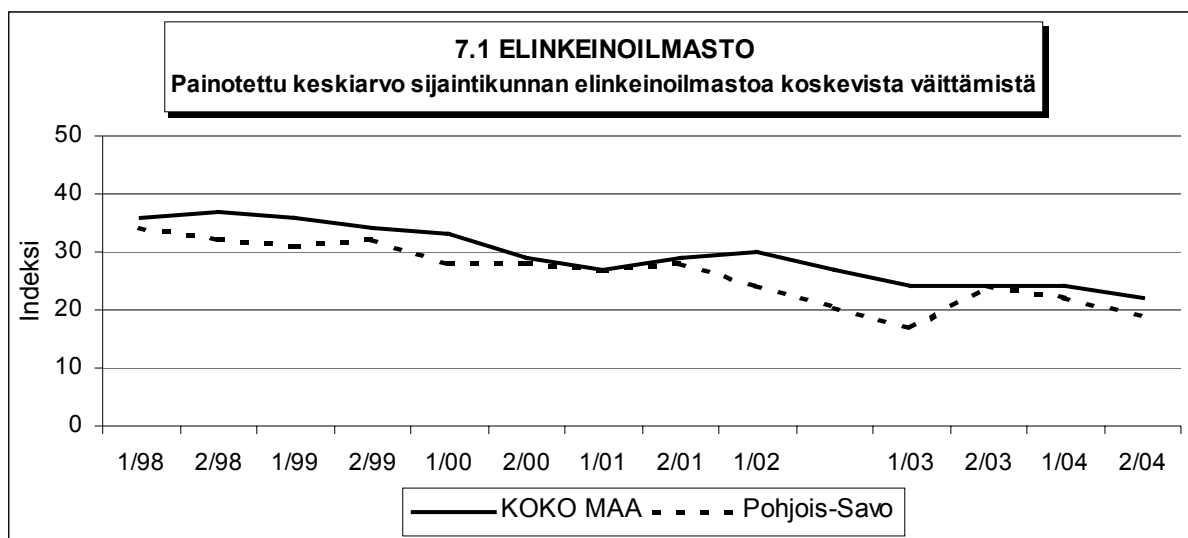
7 Elinkeinoilmasto

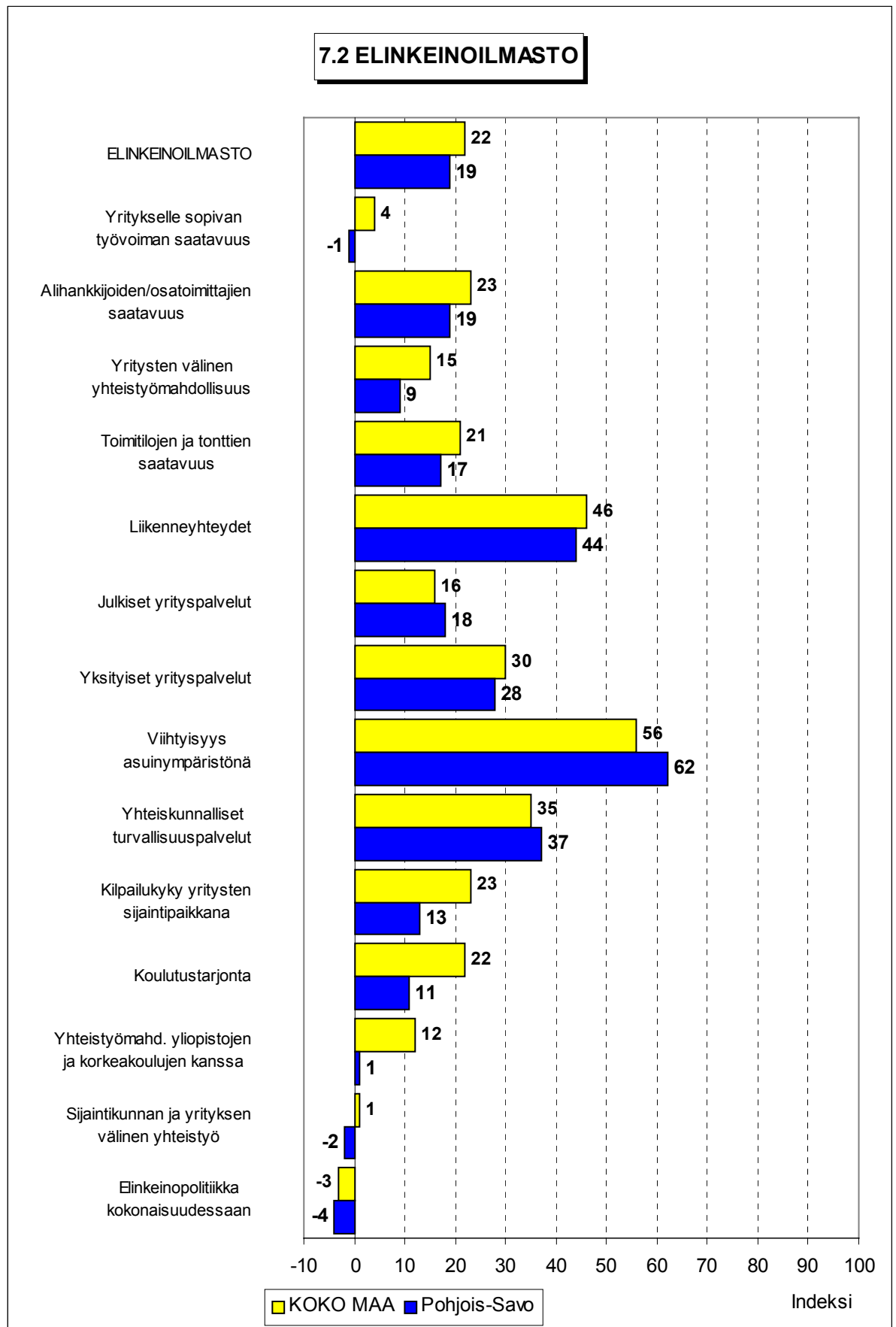
Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Pohjois-Savo
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	4	-1
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	23	19
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	15	9
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	21	17
Liikenneyhteydet	46	44
Julkiset yrityspalvelut	16	18
Yksityiset yrityspalvelut	30	28
Viihtyisyys asuinympäristönä	56	62
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	35	37
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	23	13
Koulutustarjonta	22	11
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	12	1
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	1	-2
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-3	-4
ELINKEINOILMASTO (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	22	19

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Pohjois-Savossa lähes yhtä tyytyväisiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä Pohjois-Savossa ollaan alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä, liikenneyhteyksiin sekä yhteiskunnallisiin turvallisuuspalveluihin. Tyytymättömiä alueella ollaan elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan, sijaintikunnan ja yrityksen väliseen yhteistyöhön ja yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen.

Muuta maata tyytymättömiä Pohjois-Savossa ollaan yhteistyömahdollisuuksiin yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa, koulutustarjontaan sekä kilpailukykyyn yrityksen sijaintipaikkana. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Pohjois-Savossa laskenut hieman edellisen kyselyn tilanteeseen verrattuna.

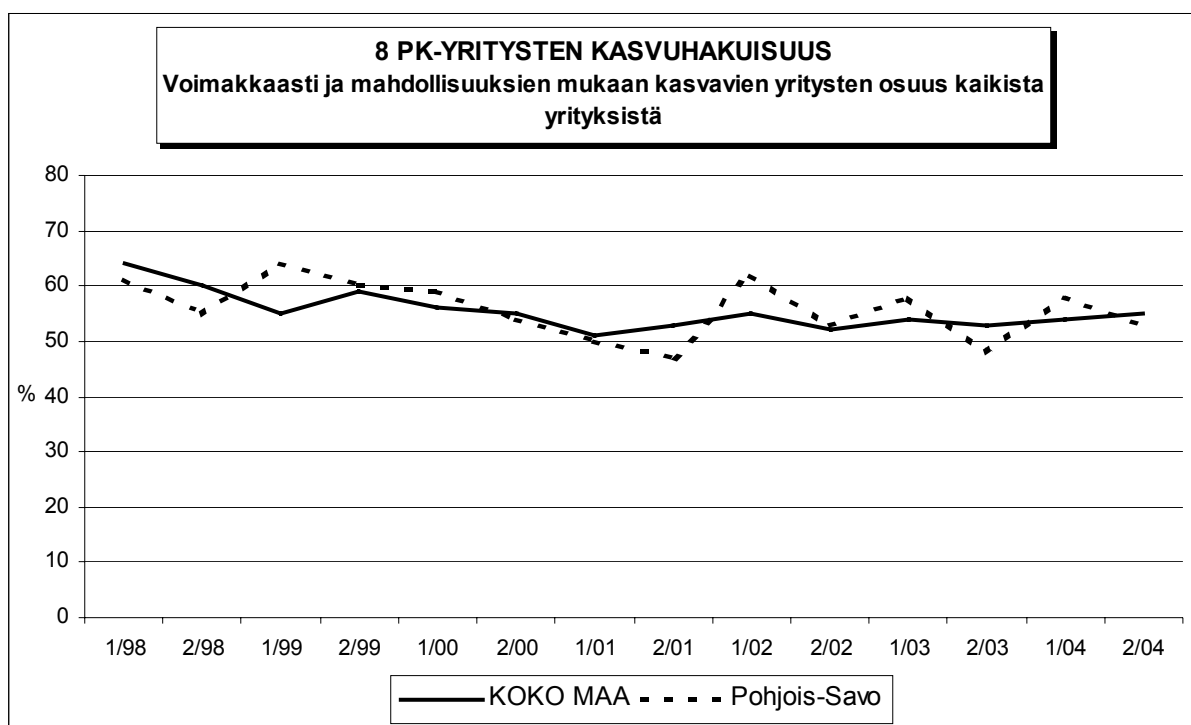
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA	Pohjois-Savo
	%	%
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	7	6
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	48	48
Pyrimme säilyttämään asemamme	34	37
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	10	9
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	1

Pohjois-Savossa on suhteellisesti lähes yhtä paljon voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumisesta seuraavan vuoden aikana ennakoi prosentti koko maan ja Pohjois-Savon pk-yrityksistä. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät myynnin ja markkinoinnin lisäämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Pohjois-Savossa yhteensä 54 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on lähes yhtä suuri (55%). Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Pohjois-Savossa hieman laskenut keväästä 2004.

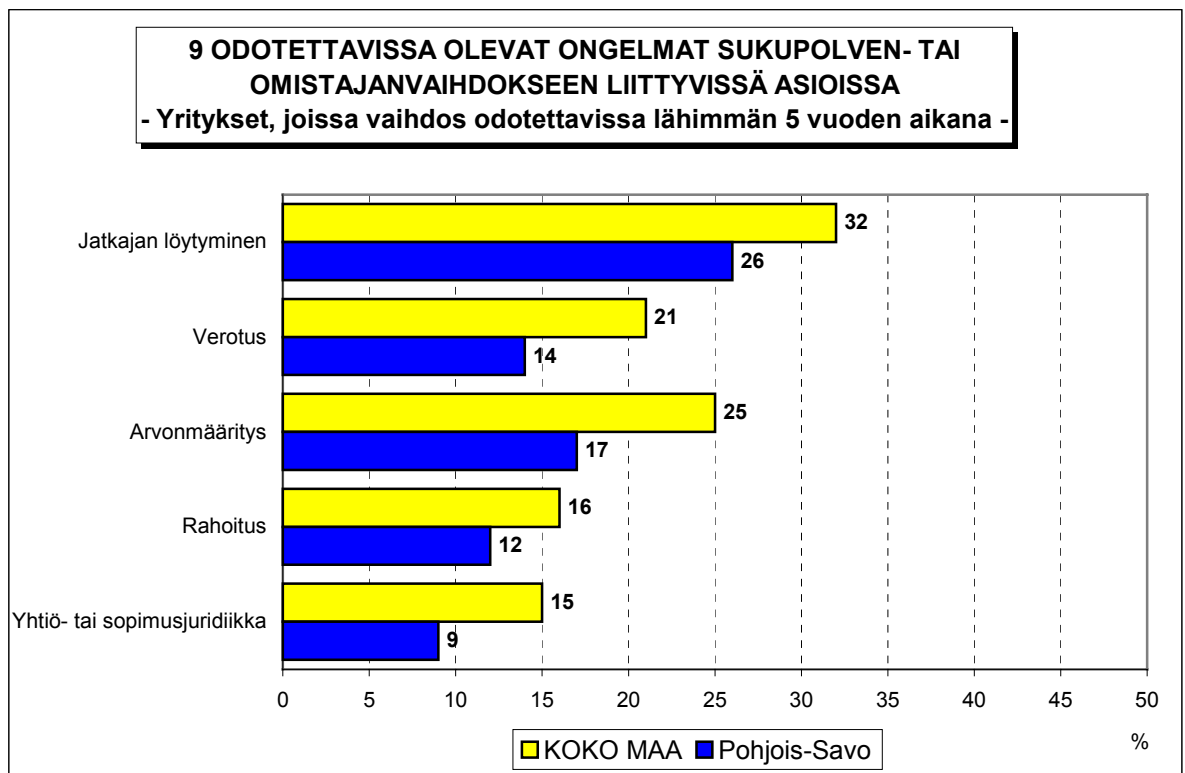
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Pohjois-Savo %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	84
Kyllä	14	16
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	72	59
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	8	8
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	12	19
Ei osaa sanoa	9	13

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka kuudennessa Pohjois-Savossa toimivassa pk-yrityksessä. Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut joka seitsemännessä pk-yrityksessä viimeisen viiden vuoden aikana.

Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana joka viidennessä pk-yrityksessä. Pohjois-Savossa 27 prosenttia yrityksistä ennakoivat, että sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän 5 vuoden aikana. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen, odotetaan olevan vähemmän ongelmia kuin koko maassa keskimäärin. Eniten ongelmia odotetaan olevan jatkajan löytymisessä.

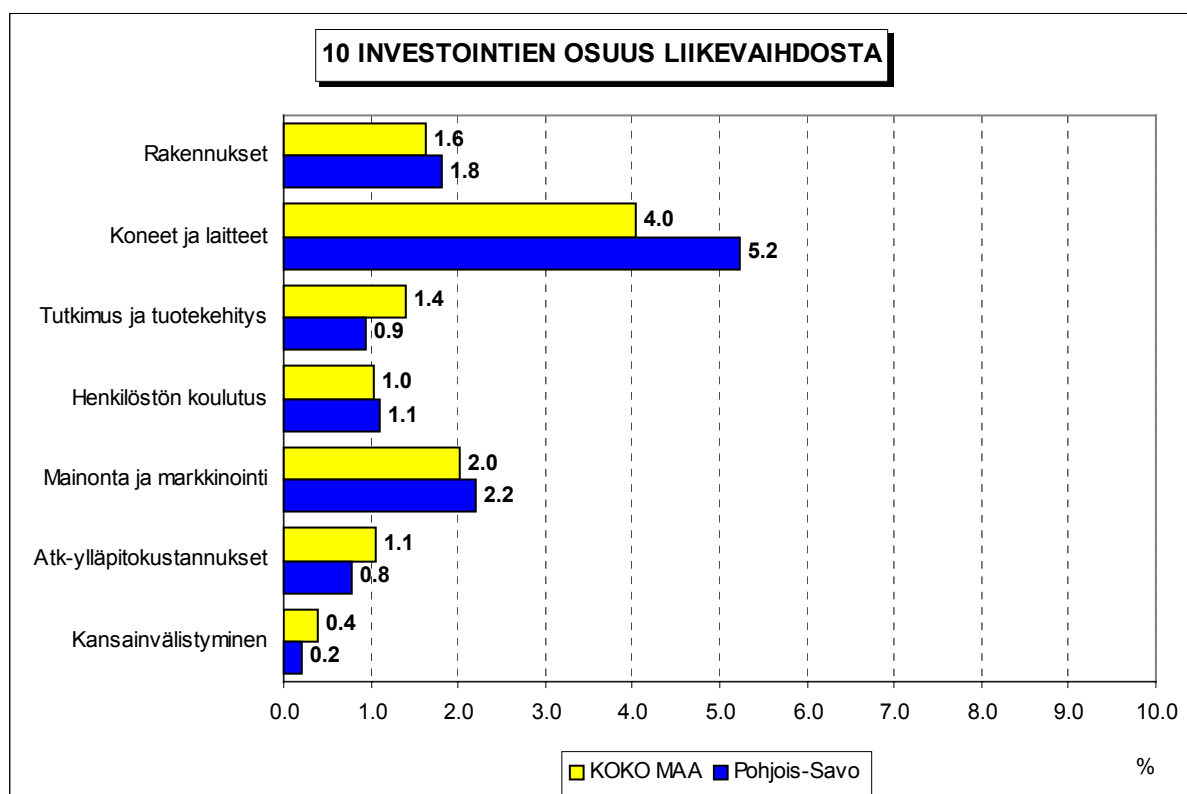

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA %	Pohjois-Savo %
Rakennukset	1.6	1.8
Koneet ja laitteet	4.0	5.2
Tutkimus ja tuotekehitys	1.4	0.9
Henkilöstön koulutus	1.0	1.1
Mainonta ja markkinointi	2.0	2.2
Atk-ylläpitokustannukset	1.1	0.8
Kansainvälistyminen	0.4	0.2
YHTEENSÄ	11.5	12.2

Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 11,5 prosenttia ja Pohjois-Savon pk-yritykset 12,2 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten yritykset alueella aikovat investoida koneisiin ja laitteisiin sekä mainontaan ja markkinointiin. Pohjois-Savossa pk-yritykset aikovat investoida hieman enemmän koneisiin ja laitteisiin kuin pk-yritykset koko maassa.

11 Pk-yritysten rahoitus

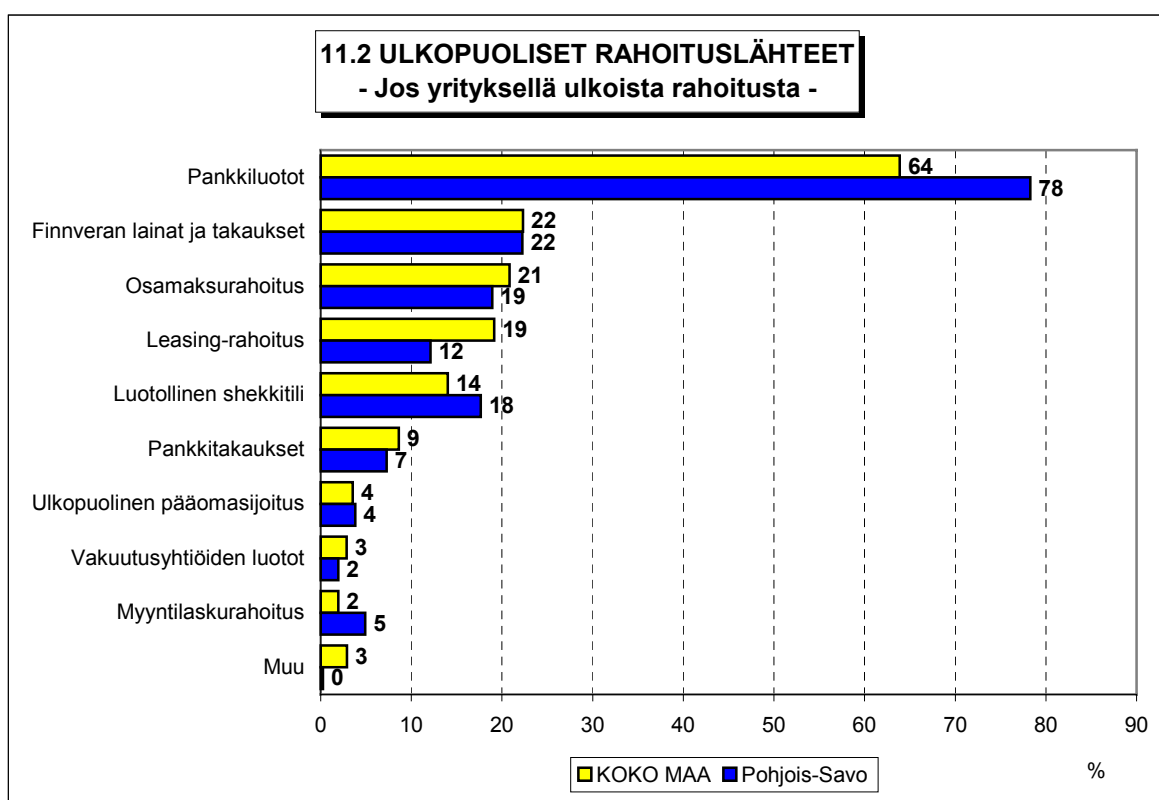
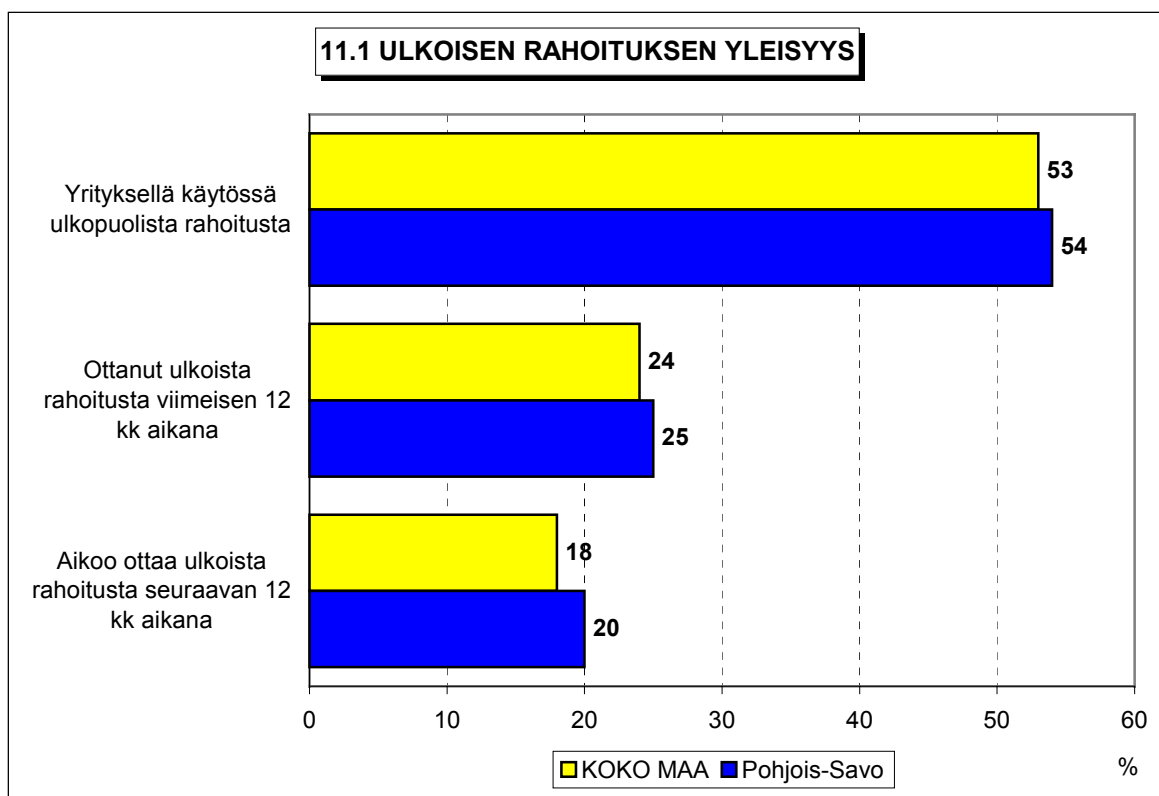
Taulukko 11: Pk-yritysten rahoitus.

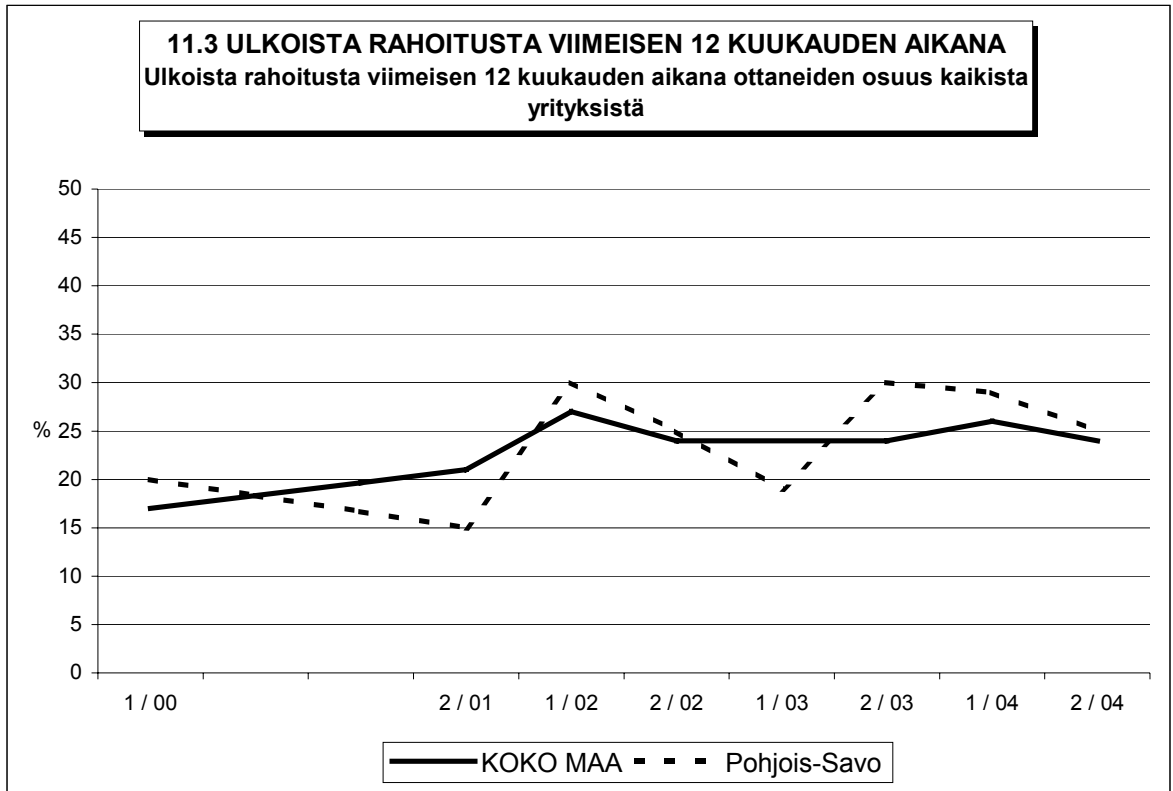
	KAIKKI	YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS		SUKUPOLVEN-/ OMISTAJANVAIHDOS				
				TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN AIKANA		ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
				Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei osaa sanoa
Osuudet kaikista pk-yrityksistä (%)	%	Kasvaa voimakkaasti tai mahdol- lisuuksien mukaan %	Ei kasvu- tavoitteita/ Pyrkii säilyttämään asemansa/ Toiminta loppuu %	%	%	%	%	%
KOKO MAA								
Yrityksellä käytössä ulkopuolista rahoitusta	53	57	47	51	61	53	50	54
Ottanut ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana	24	29	19	23	34	25	22	26
Aikoo ottaa ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk aikana	18	23	12	17	22	17	20	18
Pohjois-Savo								
Yrityksellä käytössä ulkopuolista rahoitusta	54	55	54	52	65	55	51	58
Ottanut ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana	25	32	16	21	41	29	15	21
Aikoo ottaa ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk aikana	20	20	19	18	29	16	29	17

Ulkoista rahoitusta on Pohjois-Savossa 54 prosentilla ja koko maassa 53 prosentilla pk-yrityksistä. Keväällä 2004 ulkoista rahoitusta oli 72 prosentilla alueen ja 57 prosentilla koko maan pk-yrityksistä. Viimeisen 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut joka neljäs Pohjois-Savossa toimiva pk-yritys ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa joka viides alueella toimiva pk-yritys. Niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on ulkoista rahoitusta, on 78 prosentilla pankkiluottoja ja 22 prosentilla Finnveran lainoja tai takauksia.

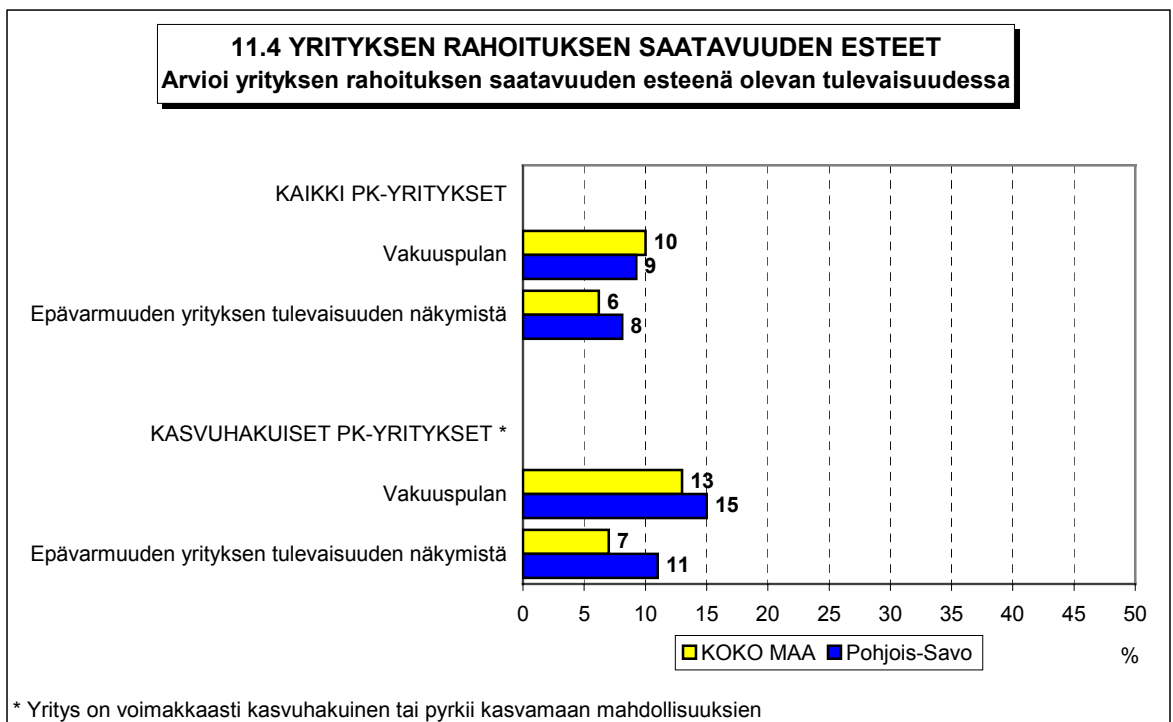
Vakuuspulan arvioi olevan yrityksen rahoituksen saatavuuden esteenä tulevaisuudessa 9 prosenttia Pohjois-Savon ja 10 prosenttia koko maan pk-yrityksistä. Epävarmuuden yrityksen tulevaisuudesta arvioi olevan tulevaisuudessa yrityksen rahoituksen saatavuuden esteenä puolestaan 8 prosenttia Pohjois-Savon ja 6 prosenttia koko maan pk-yrityksistä. Pohjois-Savossa kasvuhakuiset yritykset arvioivat vakuuspulan olevan hieman suurempi este esteen yrityksen rahoituksen saatavuudelle kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

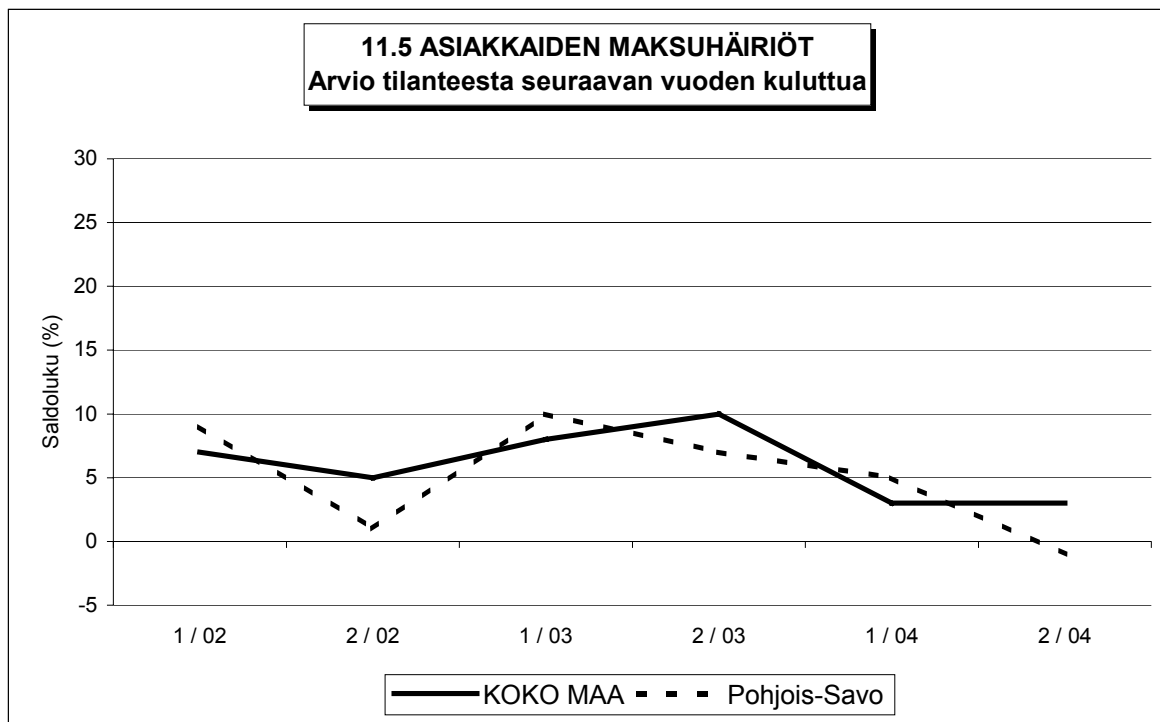
Pohjois-Savossa 6 prosenttia pk-yrityksistä ennakoivat asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntyvän seuraavan vuoden aikana ja 7 prosenttia odottaa maksuhäiriöiden vähenevän seuraavan vuoden aikana. Pienempi osuus alueen pk-yrityksistä odottaa maksuhäiriöiden lisääntyvän (saldoluku -1%) kuin viime keväänä (saldoluku +5%).

Ulkoista rahoitusta ei kysytty jaksoilla 2/00 ja 1/01.

FINNVERA

TIETOA - TAITOA - PÄÄOMAA

Pääkonttorit

Helsinki

Vuorimiehenkatu 1 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde: 020 460 11
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

Helsinki (Pääkaupunkiseutu)

Vilhonkatu 5 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

Uusimaa

Vuorimiehenkatu 1, 2. krs • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

Joensuu

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Jyväskylä

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

Kajaani

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

Lahti

Laiturikatu 2, 5. krs, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

Lappeenranta

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

Oulu

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

Pori

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

Rovaniemi

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

Seinäjoki

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

Tampere

Kehräsaari • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

Turku

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

Vaasa

Pitkätie 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

Edustustot ulkomailta

Pietari

Käyntiosoite
Petrogradskaya nab. 18 A,
City-Centre-liikekeskus/toimisto 419
RUS-198005 St. Petersburg, Russia

Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221, f. (09) 2292 2999
www.yrittajat.fi

Etelä-Karjalan Yrittäjät ry

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Kauppatori 1-3 F, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

Etelä-Savon Yrittäjät ry

Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

Helsingin Yrittäjät

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2984, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

Hämeen Yrittäjät ry

Sibeliuksenkatu 11 A 1, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

Kainuun Yrittäjät ry

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

Keski-Suomen Yrittäjät ry

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944
www.yrittajat.fi/keskisuomi

Kymen Yrittäjät ry

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

Lapin Yrittäjät ry

Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

Länsipohjan Yrittäjät ry

Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

Pirkanmaan Yrittäjät ry

Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry

Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Isokatu 56, 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry

Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry

Eläntie 3, 01510 Vantaa
p. (09) 823 7630, f. (09) 873 6681
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

Satakunnan Yrittäjät ry

Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

Savon Yrittäjät ry

Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

Uudenmaan Yrittäjät - Nylands Företagare ry

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2982, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry

Brahenkatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Företagarnas Centraldelegation

Storalånggatan 55, 65100 Vaasa
p. (06) 320 8000, f. (06) 320 8020
www.osfofo.fi